

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Kapitel 1 Indledning	19
1.1. Offentligretlige retssager	19
1.2. Det dobbelte regelsæt	24
1.3. Plan for fremstillingen	26
 DEL I. Det offentlige retssagsførelse	
Kapitel 2 Den danske ordning for domstolsprøvelse og de forvaltningsretlige grundsætninger	29
2.1. Indledning. Opløsningen af statens immunitet mod søgsmål	29
2.2. Retssager, hvor det offentlige optræder som myndig- hedsudøver	30
2.3. Nærmere om domstolskontrollen med forvaltningsakter efter grundlovens § 63	31
2.4. Procesformen for domstolsprøvelsen	32
2.5. Den gradvise udvikling af muligheden for domstolsprøvelse af forvaltningsakter mv.	34
2.6. Domstolene normerede det frie skøn med retsgrundsætninger	35
2.7. Nærmere om domstolsprøvelsen af erstatningsansvar for myndighedsudøvelse	35
2.8. Nærmere om de forvaltningsretlige retsgrundsætningers betydning og udvikling	36
2.8.1. Almindelige retsgrundsætninger	37
2.8.2. Konsekvensen af tilsidesættelsen af retsgrunds- ætningerne	38
2.8.3. Retsgrundsætningernes kodificering	39
2.8.4. Nærmere om saglighed (forbuddet mod magtfordrejning)	40

2.8.5.	Legalitetsprincippet – grundlovens § 22	41
2.8.6.	Kravet om hjemmel forud for udgifter – grundlovens § 46	41
2.8.7.	Forsvarlig økonomisk forvaltning	41
2.8.8.	Vejledningspligt og økonomiske interesser	43
2.8.9.	Eksempler på det offentliges begrænsede tilbage- betalingspligt	43
2.9.	Retsgrundsætningernes nærmere virkning	45
2.10.	Regulering af immunitet gennem særbestemmelser	46
2.11.	Særbestemmelser om prøvelse af forvaltningsakter og principalt erstatningsansvar	46
2.12.	Særligt om retssager, der føres »i den borgerlige retsplejes former«	47
2.13.	De særlige procesreglers betydning for domstolsprøvelsen	49
2.14.	Retsordenens bibeholdelse af elementer af immunitet	51
2.14.1.	Endelighedsbestemmelser	52
2.14.2.	Skønsudøvelse	53
2.14.3.	Det offentliges erstatningsansvar	55
2.14.4.	Søgsmålsfrister	58
2.14.5.	Foreløbig afskæring af prøvelse	58
2.14.6.	Opretholdt immunitet i proceslovgivningen	59
2.15.	Prøvelse af loves grundlovsmæssighed	62
2.16.	Andre danske prøvelsesordninger	62
2.17.	Særligt om retssager, der involverer EU-ret	64
2.18.	Særligt om retssager, der involverer Den Europæiske Menneskerettighedskonvention	65
Kapitel 3 Forvaltningslovgivningens organisatoriske afgrænsning.		
Gælder forvaltningsloven under retssagen?		71
3.1.	Indledning	71
3.2.	De centrale forvaltningsloves anvendelsesområde	72
3.3.	Afgørelsesbegrebet	74
3.3.1.	Afgørelsesbegrebet og procesledende beslutninger	74
3.3.2.	Den strafferetlige analogi	76
3.4.	Faktisk forvaltningsvirksomhed og afgørelsesbegrebet	78
3.4.1.	Udvidet eller traditionelt afgørelsesbegreb?	80
3.5.	Kan beslutningen om et sagsanlæg være en forvaltnings- afgørelse?	81

3.6. Fortolkningsstil i forvaltningsretten	84
3.7. Ombudsmandslovens organisatoriske område	86

Kapitel 4 Forskellen på retssagsførelse og administrativ

sagsbehandling	93
4.1. Indledning	93
4.2. Undersøgelingsprincippet og forvaltningsprocessen	93
4.2.1. Særligt om myndighedernes pligt til at samarbejde om sagsoplysningen.	94
4.2.2. Forvaltningsprocessen nødvendiggør som udgangspunkt ikke advokatbistand	96
4.2.3. Den administrative procedures fordele	98
4.3. Teoretiske eksempler til belysning af forskelle og ligheder mellem forvaltningsprocessen og den civile retspleje	98
4.3.1. Eks. I: Myndighedens oplysning og vejledningspligt	98
4.3.2. Eks. II: Oplysningspligt mellem myndigheder og domstole	99
4.4. Diskussion om advokaters rolle i Landsskatteretten	100
4.5. Overgangen til retssagsførelse skærper parternes konflikt	102
4.6. Generelle karaktertræk ved forhandlingsprincippet i praksis	103
4.6.1. Strategi og taktik	104
4.6.2. Forudsætningen om det kompetente modindlæg	105
4.6.3. Nærmere om ensidighed og hemmeligholdelse af korrespondance mellem myndighed og dennes advokat	108

Kapitel 5 Organiseringen af det offentlige retssager.

5.1. Indledning. Den danske procesordning i internationalt perspektiv	113
5.2. Det offentlige repræsentation i retssager	115
5.2.1. Tilfælde, hvor myndigheden selv giver møde ved domstolene	115
5.2.2. De almindelige domstoles egen repræsentation ved domstolene	117
5.2.3. Repræsentation ved internationale domstolene	117
5.3. Procesreglerne for myndighedens egen repræsentation ved domstolene	118
5.3.1. Ingen fysiske personer kan personificere myndigheden	119
5.3.2. Særligt om succession i søgsmål mod ministre	120

5.3.3.	Myndigheder skal altid repræsenteres af en rettergangsfuldmægtig	121
5.3.4.	Særligt om offentligt ansatte advokater	121
5.4.	Private advokater der repræsenterer det offentlige	124
5.4.1.	Kammeradvokaten fra enevælden og frem til i dag	124
5.4.2.	Kammeradvokaten efter kammeradvokataftalen fra 2015	125
5.4.2.1.	Brugen af andre advokater end kammeradvokaten	128
5.4.2.2.	Samarbejdet mellem myndigheder og kammeradvokaten	128
5.4.2.3.	Kammeradvokatens særlige rådgivningsfunktion.	130
5.4.3.	Advokaters medvirken i forvaltningsretlige afgørelsessager	132
5.4.4.	Advokatens rolle når sagsbehandling og retssagsbehandling er sammenblandet	134
5.4.5.	De forvaltningsretlige princippers virkning i forhold til advokater som er rettergangsfuldmægtige for offentlige myndigheder	135
5.4.5.1.	Advokaten arbejder selvstændigt	136
5.4.5.2.	Advokaterne er underlagt deres eget regelsæt	136
5.4.5.3.	Det særlige fuldmagtsforhold mellem myndighed og advokat.	137
5.4.5.4.	Parten har pligt til at give den fornødne instruktion	139

Del II. Retssagsbehandlingen's faser

Kapitel 6	Beslutningen om sagsanlæg	145
6.1.	Indledning	145
6.2.	Tilfælde, hvor beslutning om sagsanlæg er en egentlig forvaltningsafgørelse.	145
6.3.	Konsekvensen af, at retssagsførelse normalt er faktisk forvaltningsvirksomhed	147
6.4.	Nærmere om beslutningen om sagsanlæg og forvaltningens skønsmargin	148
6.5.	Opportunitetsprincippet gælder ikke i civilprocessen	149

6.6.	Retsplejelovens forudsætning om saglighed ved sagsanlæg ..	150
6.6.1.	Saglighedsprincippet gælder også ved det offentlige indirekte dispositioner angående sagsanlæg	151
6.6.2.	Nærmere om lighedsprincippet virkning ved sagsanlæg	151
6.6.2.1.	Forudsætningen om lighedsprincippet i vejledninger mv.	152
6.6.2.2.	Prøvesager	152
6.6.2.3.	Lighedsprincippet kan forpligte myndigheden til sagsanlæg	154
6.7.	Andre beslutninger inden sagens anlæg	157
6.7.1.	Udgifter til advokat, sikkerhedsstillelse mv.	157
6.7.2.	Forsvarlig økonomisk forvaltning.	158
6.7.3.	Advokatens habilitet	159
6.7.4.	Beslutning om betaling af en borgers advokatbistand	160
6.8.	Forberedelsen af beslutning om sagsanlæg mv.	162
6.8.1.	Undersøgelse af ansvar og vurdering af procesrisiko mv.	162
6.8.2.	De forvaltningsprocessuelle regler gælder for den vurdering, der foretages til brug for retssagen.	164
Kapitel 7 Retsmægling og forligsforhandling		167
7.1.	Indledning	167
7.2.	Det historiske udgangspunkt: Staten indgik ikke forlig	169
7.3.	Tilsyn og kontrol med forligsforhandlingen	171
7.4.	Forligsforhandling er en aftaleretlig forhandling	172
7.5.	Undersøgelsesprincippet	173
7.6.	Hensynet til forsvarlig økonomisk forvaltning.	174
7.7.	Forbud mod inddragelse af usaglige hensyn	175
7.8.	Vejlednings- og partshøringspligt	175
7.9.	Saglighedsprincippet	177
7.10.	Udenretlige forlig og mellemkommende regulering	177
7.11.	Forligsforhandling skal ske med respekt for lighedsgrundsætningen	179
7.12.	Fortrolighed omkring forligsteksten	180

Kapitel 8 Forberedelsen	183
8.1. Indledning	183
8.2. Retsafgift i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse ...	184
8.2.1. Myndighedsudøvelse i retsplejeloven	186
8.3. Formelle krav i forbindelse med sagsanlægget	188
8.3.1. Søgsmålskompetence	190
8.3.2. Rette sagsøgte og rette sagsøger	192
8.4. Stævning og svarskrift	194
8.4.1. Forvaltningsretlige krav til påstande	194
8.4.2. Forvaltningsretlige krav til anbringender	196
8.4.3. Påstande og anbringender i lyset af det offentliges oplysnings- og vejledningspligt	197
8.5. Prøvelse af sagens dokumenter, retsafgift og sikkerhed for sagsomkostninger mv.	199
8.6. God forvaltningsskik ved håndtering af retsdokumenter ..	201
8.7. Procesunderretning (litis denuntiatio)	202
8.8. Adcitation	206
8.9. Opsættende virkning	207
8.10. Søgsmålsfrister	209
8.10.1. Er søgsmålsfrister præceptive?	209
8.10.2. Forvaltningsretlige princippers indflydelse på, om en overskredet søgsmålsfrist skal afskære sagsanlæg	212
8.10.3. Særligt om vejledningspligten vedr. søgsmålsfrister	214
8.10.4. Den forvaltningsretlige vejledningspligt ctr. rettens pligt til vejledning vedr. søgsmålsfrister	216
8.11. Fortabelse af ret til søgsmål ved passivitet	217
8.12. Formelle spørgsmål – procesfordrejning i civilprocessen ...	218
8.12.1. Om procesfordrejning ved myndighedsindstillinger om dommersammensætning eller sagens henvisning til landsretten	220
8.12.2. Myndighedens krav om opdeling af sagen som procesfordrejning	221
8.12.3. Eventuel forelæggelse for EU-Domstolen	222
8.13. Nærmere om pligten til korrekt sagsoplysning	225
8.13.1. Den særlige interventionsmulighed efter rpl § 252, stk. 2	225
8.13.2. Pligt til sagsoplysning	229
8.14. Sagsbehandlingstiden	230

Kapitel 9 Hovedforhandlingen	231
9.1. Indledning	231
9.2. Den mundtlige påstandsnedlæggelse og forelæggelse	232
9.3. Bevisførelsen	233
9.3.1. Bevismidler	234
9.3.2. Forholdet mellem forvaltningsproces og civilproces under bevisførelsen	234
9.3.3. Retsplejens særlige fortrin ved opklaringen af sagsforholdet	236
9.3.4. Om forholdet mellem tavshedspligt og vidne- og editionspligt	238
9.3.5. Sagsbehandling, når hensynet til statens sikkerhed, fremmede magter eller tredjemands liv eller helbred påberåbes	239
9.3.6. Særligt om fortolkningen af editionsreglerne	241
9.3.7. Nærmere om den restriktive praksis for fremlæggelse af sagkyndige udtalelser	243
9.4. Syn og skøn	244
9.4.1. Offentlige myndigheders medvirken	245
9.5. Bevisbedømmelse og bevisbyrde	246
9.5.1. Nærmere om bevisbyrdereglerne	247
9.6. Proceduren	252
9.6.1. Procedurefrihed	252
9.6.2. Processkrifter og materialesamling	253
9.7. Anke og kære	257
 Kapitel 10 Sanktioner mod tilsidesættelse af forvaltningsretlige regler eller principper i civilprocessen	 259
10.1. Indledning	259
10.2. Sanktioner via dommerens procesledelse	260
10.3. Kritik som sanktion	261
10.4. Sagsomkostninger	262
 Litteraturliste	 264
 Domsregister	 273
 Stikordsregister	 276